
BOLETIN OFICIAL

DEL
OBISPADO DE LEÓN

SECCION OFICIAL

El Ilmo. Sr. Obispo se encuentra practicando la Santa pastoral Visita en el arciprestazgo de Villalón, siendo en todos los pueblos recibido con estusiastas muestras de amor y respeto por el clero, autoridades y fieles.

S. S. Ilma. está altamente complacido de la religiosidad y sentimientos cristianos de los visitados y especialmente del celo y buen espíritu de los sacerdotes.

Apertura de Curso

El día dos del corriente se verificó con la solemnidad de costumbre la apertura del curso en el Seminario de S. Froilán.

Nuestro amadísimo Prelado tomó á los Profesores el juramento prescrito por S. S. Pio X á la terminación de la Misa, que dijo el M. I. Sr. Vicerector, y fué cantada con toda maestría y afinación por la capilla del Seminario.

A las once en el salón de Actos, bajo la presidencia del Ilmo. Sr. Obispo y con la asistencia de las autoridades, comisiones de los Cabildos Catedral y Colegial y de todos los centros docentes, el profesor Dr. D. Dionisio Moreno y Barrio leyó un notable y elocuente discurso acerca del Hinoptismo, siendo escuchado con mucha complacencia por todos los asistentes, que le aplaudieron y tributaron merecidos elogios.

A continuación el Sr. Secretario leyó los nombres de los alumnos premiados, que recibieron el diploma de manos de S S. Ilma., quien, declarando abierto el curso, dió por terminado el acto.

ALUMNOS PREMIADOS]

Premio

Quinto de Sagrada Teología

D. Ovidio Diez Alvarez.—(Unico.)

Tercero de Sagrada Teología

D. Alejandro Canal y Canal.—(Unico.)

Tercero de Filosofía

D. Valentín Borge Espeso.

Segundo de Filosofía

D. Filemón Cuesta González.

Primero de Filosofía

D. Urbano González Santos.

Cuarto de Latín

D. Carmelo Hernández Moro.—(Unico.)

Tercero de Latín

D. Prudencio Ramos Martínez.—(Unico.)

Segundo de Latín

D. José Seoane Fresco.—(Unico.)

Primero de Latín

D. Manuel Cossío Berrios. —(Único.)

Mención honorífica

Segundo de Teología

D. Eloy Antolín Borge.

Tercero de Filosofía

D. Ignacio González Blanco.

Tercero de Filosofía

D. Alberto Fernández del Ser.

Segundo de Filosofía

D. Marcelino Martín Pérez.

Tercero de Latín

D. Manuel González Egaña.

Segundo de Latín

D. Tomás Burón Sanchez.

Administración de Cruzada

Habiendo recibido ya esta Administración los sumarios para la Predicación de 1912 pueden los Sres. Arciprestes aprovechar la primera ocasión oportuna para recoger los que conceptúen necesarios para sus respectivos Distritos: los que deseen utilizar las líneas férreas indicarán la estación á que han de remitirse.

A los Arciprestazgos que no hayan liquidado las cuentas de la predicación de 1910, no se les entregarán los sumarios de 1912 interín no satisfagan las limosnas que deban del referido año.

Los sumarios sobrantes de 1911 serán entregados á los Señores Arciprestes por los encargados de la distribución antes del 15 de Diciembre del corriente año con la cuenta correspondiente para que aquellos á su vez puedan enviarlos á esta Administración con sus liquidaciones en todo el mes de Enero siguiente: á este fin, dichos Sres. Arciprestes, acompañarán á la última remesa de sobrantes la cuen-

ta general de su distrito y la Administración les mandará su conformidad.

Se ruega á los mencionados señores que en la rendición de sus cuentas se acomoden á la hoja impresa que se les remitirá al efecto, donde constará la relación detallada de las clases de sumarios distribuídos en cada parroquia.

En Febrero, como de costumbre, se levantará acta notarial de los sumarios sobrantes de la predicación de 1911, y practicada esta diligencia no se pueden admitir más sumarios.

León 11 de Octubre de 1911.—El Administrador,
Federico Lobo.

SECCION DOCTRINAL
Y DE VARIEDADES

DECRETOS DE LAS S. CONGREGACIONES

DE SACRA ROMANA ROTA

BONONIEN

IURISDICTIONEM PAROCHIALIS

Pio Papa X feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno octavo, die 21 Iulii 1911, RR. PP. DD. Michael Lega, Decanus. Ponens, Guillelmus Sebastianelli, Ioseph Alberti, Auditores de Turno, in causa «Bononien.—Iurisdictionis Parochialis», agita inter parochum ad S. Mariae a Misericordia actorem seu appellantem, repraesentatum per Vincentium Sacconi, Advocatum, et parochos urbanos ad SS. Iosephi et Ignatii. ad S. Proculi et ad SSmae. Trinitatis, conventos seu appellatos, repraesentatos per rv.dum Aloysium Lavitrano, Advocatum, sequentem definitivam tulerunt sententiam.

In urbe Bononia, dirutis moenibus, solum quod moenia et pomarium occupabant, destinatum fuit parvis domibus

aedificandis, villulis nuncupatis, quippe quas circumdat parvum viridarium. Ex his nonnullae, per viridarium, aditum habent respondentem ad viam ductam circa situm veterum moenium «*Via di circonvallazione*». Exinde factum est ut oblitterata sit linea quae urbem dividebat ab agro suburbano et parochias urbanas a suburbanis, prouti statuerat suo edicto a 1816 Opizzonius Cardinalis Archiepiscopus Bononien.

Extractis amoenis villulis, et deleta veteri linea a moenibus signata, visi sunt confundi fines parochiales, et quesitum est, cuinam parochiae, urbana aut suburbana pertinerent dictae villulae quae insident loco antea a moenibus, vallo et fossis occupato.

Ad dubia diluenda primo prodiit curiae decretum die 1 Aprilis 1908 quo enunciatur regula: *aditus dat normam iurisdictionis*, videlicet edictum est:— I. «Che tutte le case di nuova costruzione le quali vengono a trovarsi sull'area occupata già dai terrapieni e mura e nel margine delle fosse, apparterranno alle parrocchie urbane, se verso le vie interne di circonvallazione avranno l'adito; invece apparterranno alle parrocchie suburbane se l'adito principale sarà verso l'esterno della città». II. «Se l'adito fosse lateralmente nelle vie laterali prolungate, verrà la casa aggiudicata caso per caso dall'Ordinario». III. «Quanto poi alle case che già fossero erette in precedenza all'abbattimento delle mura e la questione sorgesse ora non per la novità della costruzione, ma per il mutamento de'ladito si esporrà la cosa al Superiore ecclesiastico nei singoli casi».

Verum enunciata regu'a, iure communi et iurisprudencia recepta, non satis consuluit dubitationibus exortis declarandis, quia quaestio potissimum versabatur circa nonnullas domus seu villulas sitas in confinio duarum parochiarum, nempe urbanae et suburbanae; prodiit vero alterum decretum die 21 Februarii 1910 quo declaratum est: «che le due case nuove costruite sul viale Gozzadini, controsegnate coi Numeri 21 e 29, siccome esistenti per intero sopra e dentro il territorio di giurisdizione di cotesta parrocchia dei SS. Giuseppe ed

«Ignazio, alla quale per la stessa ragione appartiene anche
«la casa esistente lungo il viale Enrico Panzacchi, contro-
«segnata col Numero 7».

Ast huic decreto non acquievit parochus ad S. Mariae
a Misericordia, asserens, dictas villulas ad suam parochialem
- ditionem pertinere, quia ad easdem per viridarium patet
accessus, viridarium autem est cancellis septum cuius aditus
aperitur in territorio suae paroeciae, seu extra moenia hodie
diruta, in agro suburbano. Quare formiter iterum quaestio
examinata est vertens inter dictum parochum et parochum
ad SS. Iosephi et Ignatii et die 21 Maii 1910 editum fuit
decretum edicens: «Le tre case situate una in via Castiglione
«e controsegnata col Num. 96 (già Num 21 viale Gozzadini)
«la seconda in viale Gozzadini Num 21 (già 19) e la terza
«in viale Enrico Panzacchi Num 7, sono costruite nell'am-
«bito della parrocchia dei SS. Giuseppe ed Ignazio e ad essa
«le aggiudichiamo e quindi esse sono e vogliamo che siano
«immediatamente soggette alla giurisdizione del parroco
«*pro tempore* della suddeta Chiesa dei SS. Giuseppe ed
«Ignazio; così che a detto parroco spetta il diritto di eser-
«citare in dette case tutti gli uffici parrocchiali che sono
«propri della sua giurisdizione»

Adversus quod decretum suapte natura et ratione formae
iudiciale, appellationem interposuit parochus ad S. Mariae a
Misericordia, instantiaque ad H. S. Tribunal transmissa
est; cum vero inter disputandum dubitatum sit, an Archiepis-
copale decretum, in controversia positum, revera esset
iudiciale et hinc coram H. S. Ordine ordinario iure res
cognosci posset; ad omnem auferendam dubitationem, in
audientia diei 18 Iulii 1911, SSmus, referente Rvmo Decano
diunatus est, quatenus opus esset, negotium committere ut
praefatam instantiam seu causam H. S. Tribunal cognoscat
et definiat iuxta concordatam dubii formulam.

Questio autem proponitur sub hac rogandi formula legi-
time concordata: «*An domus de quibus in decreto Archiepis-
copali diei 21 Maii 1910 aliaeque aedificatae vel aedificandae*

in eisdem loci, viae et accessus adiunctis pertineant ad parochiam Misericordiae vel ad respectivas parochias urbanas in casu».

RR. PP. DD. de turno in solutionem quaestionis ulterius *ad factum* quod attinet, perpenderunt: 1.º dubii formulam quaestionem movere etiam de parochiis urbanis in genere, quia etsi hodierna quaestio orta sit inter parochum ad S. Mariae a Misericordia *appellantem* et parochum ad SS. Iosephi et Ignatii *appellatum*, et hisce terminis definita est in curia Archiepiscopali, tamen *appellantis* procurator in ius vocavit etiam alios parochos, nempe ad SS. Trinitatis et ad S. Proculi, ut a rei iudicatae effectibus isti non effugerent et hinc uno iudicio aliae forte exhoriturae, in eisdem terminis, quaestiones praeciderentur. Sane quatenus hodierna quaestio spectat ad domos quoque *aedificandas*, requiritur easdem versari in iis loci, viae et accessus adiunctis, quibus versantur domus iam aedificatae et in casu controversae. 2.º Praeterea appellans sermonem habet etiam de quibusdam domibus in tabulis topographicis, a se exhibitis, signatas NN. 15, 19, 21 quarum frons extra moerium situm protenditur. Quae tamen assertio videtur contradici a documento a parochis deducto quo municipalis aedilitatis moderatores testati sunt. «Che «tutti i fabbricati ad uso villini che saranno costruiti sulla «zona di terreno lungo il viale Gozzadini, dovranno sorgere «in arretramento a m. 6,50 dalla linea dal piano regolatore, «e siccome tale linea arretrata capita all'interno della vecchia «mura di cinta della città, ne consegue che tutte le costru- «zioni in parola sorgeranno entro il perimetro dell'antica «cinta murata. In tali condizioni si trovano appunto i villini «distinti coi civici NN 5, 15, 19, 21 del viale Gozzadini, il «costruendo villino di proprietà Toschi a levante di quello «al civico N. 15 e la casa col N. 96 di via Castiglione».

3.º Porro adest conflictus etiam circa *fines quibus continetur territorium urbanum per decreta Cardinalis Opizzonii definitum*. Hic decreto a. 1816 novas erigens parochias urbanas, uti fines ex una parte assignavit— *moenia et vallum interius*—

ita edicens de parochia S. Iosephi noviter erigenda: «Le «contrade che cadono sotto a cotesta parocchia sono le seguenti: Via Castiglione..... Mura e terrapieno interno da «Porta Castiglione, fino alla metà del condotto Aposa».

Sed moenibus dum ex parte *interna* aggestum est vallum, *exterius* circumductae sunt fossae, ordinatae ad urbis munimen, seu quo magis augetur vis moenium defensiva, prout, postulat ars militaris. Ad rem nostram, dirutis moenibus, fossae et valla aequata sunt, et hodie in hoc solo vel currunt viae vel domus aut villulae extruuntur. Quaeritur autem an hoc solum, ubi fossae ductae erant, censendum sit pertinere parochiis urbanis aut potius suburbanis?

Parochorum urbis procurator, cum perpenderet, fossas habitas fuisse uti partem necessariam moenium, concludit, solum comparatum ex fossis superiecta terra complanatis, pertinere ad parochias urbanas, sed non sine dubitatione hoc affirmat, quare expresse fatetur «*hoc territorium saltem esse dubium*».

Visum est autem Dominis, omni procul dubio fossas non fuisse comprehensas in territorio urbano, cui decreta Opizzonii Archiepiscopi assignant uti fines *moenia et vallum interius*».

Moenia vero signabant lineam urbem ab agro suburbano dividentem, quod incipiebat continuo extra portas urbis. Ceterum quamvis et vallum et fossae seu *pomarium* cuiuscumque habitationis expers esse debuerit, tamen si forte quis peregrinus, in fossis iacens opera indiguerit parochi, hic a suburbio appellandus erat. Siquidem moenia occludebant urbem et civibus vel parochis urbanis non semper licebat portis egredi; hac de causa Opizzonius iussit, urbanas parochias a suburbanis dividi a moenibus. Sed haec quaestio directe non pertinet ad hodiernam actionem quae comprehendit domus seu villulas extractas de quibus in Archiepiscopali decreto, vel extruendas positas ex integro cum suis parietibus super solo urbano, circumdatas viridariis quae aditum habent ad vias noviter stratas; et ad rem haec testatus est Officialis aedilis: «si nota che i detti fabbricati hanno l'ac-

«cesso dai viali esterni mediante cancello o barriera che ne «cingono il terreno annesso ai fabbricati, il quale rimane «all'esterno dell'antica cinta». Hanc facti conditionem videtur admittere imo ponere uti originem et causam hodiernae litis Archiepiscopale decretum; quocirca quaestio iuris hodie resolvenda est, *an aditus qui dat normam iurisdictionis sit aditus domus seu villulae, an potius aditus viridarii aut hortuli domum seu villulam circumdantis.*

Ad rem adverterunt Domini, regulam iuris certam esse, parochiarum confinia *certa, determinata perpetua immutabilia* esse debere, uti considerat Pirhing, *tit. De parochis*, § 2; et clare deducitur ex Concilio Tridentino, *sess. 24, cap. 13, de ref.* — Dicuntur autem confinia perpetua et immutabilia, quippe quae mutari non possunt pro lubitu a privatis civibus aut a civili auctoritate sed dumtaxat a competente auctoritate ecclesiastica et certis ex rationibus quare Episcopis haec mutare non potest nisi concurrant casus a iure permessi, uti communiter docent Canonistae, quos recollit Bouix, *De parochia, part. 2, cap. 4, prop. 1.* — Neque praescriptione mutari possunt parochiarum fines, uti aperte decernit *caput super 4. De parochiis* ita conceptum; «Super eo «vero quod apud vos intelleximus dubitatum, an quod de «finibus et his quae finibus coherent non praescribendis per «SS. Canones statutum dignoscitur (v. *Quicumque, 4 et 3 «seq. can. 16, § 3, in Decreto Gratiuni*) sit in parochiarum «limitibus, sicut in provincialibus, admittendum? Responde- «mus quod bene videtur in utroque servandum, si fines legi- «tima probatione vel alia indubitata fide constitit Ecclesias- «tica ordinatione constitutos». Et hoc Patres voluerunt animadverti quia uti explicat Pirhing, *l. cit.* si mutari facile possent fines, et hoc civibus liceret, *frequens daretur occasio incertitudinis et confusionis tam in iurisdictione quam in aliis ad publicam utilitatem spectantibus.*

Nihilo secius contingere potest ut domus aut villula excitetur a solo posito in confinio duarum parochiarum et tunc finese parochiarum censeantur immutari aut ne duo parochi

in eandem sibi vindicent iurisdictionem, invaluit regula, *aditus domus principalis seu magis frequentatus dat normam iurisdictionis*, seu domus illi parochi adiudicatur qui in suo territorio habet eiusdem domus aditum principalem. Hanc regulam firmat constans et communis DD. auctoritas cui concinit constans iurisprudencia—Aloisius Ricci in *Praxi Forens. Res. 510, in 2 edit. et decis. 333 in 1 edit.* et in cit. *Resol n. 1* docet: «habitans in confinio duarum parochiarum fit parochianus illius parochiae ex qua domus aditum habet, quia ex aditu iudicatur de domo». Item tradit Barbosa, *De off. Potest. Episc., Part. II, Alleg, 42, n. 71*: «Infertur, habitantem in confinio duarum Ecclesiarum parochialium censerit parochianum illius in qua domus aditum habet, ex notabili doctrina Bartoli, *lib. 6, n. 6, in fin. ff. de legato (3)* Bald. *Consilium 60, n. 5 vel 1*; et secundum Bartol., *in leg. praedicti, § 5, ff. de legato (3)*, domus quae habet duas portas in diversis parochiis, iudicatur de ea parochia in qua residet porta principalis et aditus magis frequentatus». Eandem doctrinam tradit Reiffenst., *De parochiis n. 20*; et Pignatelli, *Consult. can., tom. 8, cons. 5, n. 7*; et Ferraris, *Bibl. can. verbo parochia, n. 37*; Card. Gennari, *Consult., tom. II, pag. 242*. Quam regulam ratam habuit et firmavit iurisprudencia quam recolit Giraldi *in addit. Institutionum can.*; Maschat *in summa Decret; lib. III, tit. de Sepult. caput Cum quis*; et Ursaja, *Disceps. eccles., tom. 3, part. 2, discept. II, n. 102*.—Sufficiat referre resolutionem S. Congregat. EE. et RR. *in Veliterna Associationis funerum et emolumentorum* in qua die 6 Maii 1870 ad II rescripsit: «quo vero ad quartam funeris, eam esse dividendam inter eum parochum urbis et alterum ex parochis urbis Veliternae, in cuius finibus extat ianua pincipalis domus».

Haec iuris principia certissima, in foro et in scholis admissa applicanda sunt casui controverso. Si ageretur de domo posita in confinio duarum parochiarum iampridem extracta quam in sua parochiali iurisdictioni comprehendit certus parochus ex pacifica possessione, et quaestio esset de

novo aditu principali, ex arbitrio et voluntate domini aperto in territorio alterius parochi, adeo ut hic incipiat sibi vindicare iurisdictionem in eadem domum quia *aditus principalis dat normam iurisdictionis*; tum applicanda esset resolutio iam data a S. Congreg Concilii in una *Bononien. Iurisdictionis parochialis*, qua die 12 Decembris 1874 decisum fuit, *domum spectare ad parochum ad quem antea spectabat*, non obstante quod antiquus aditus occlusus fuisset et novus apertus in territorium alterius parochi; et iure merito, quia non licet, auctoritate privata, mutare fines parochiarum. Idem decisum fuit die 26 Iulii 1873.

Ast in themate res est de domo *noviter extracta* in quam nullus parochus sibi arrogat iura possessionis; quare plene viget regula: *aditus dat normam iurisdictionis* Cui regulae innixus appellans adversus Archiepiscopale decretum arbitratur, suam intentionem ex simplicis regulae enunciatione evinci, quia de facto villulae controversae, per viridarium, aditum habent ad viam quam suo territorio comprehendi asserit, extra quamcumque controversiae aleam. Et hoc admitendum esse in facto Patres animadvertunt. Necesse vero est ut distinguatur *duplex* aditus, domus nempe et viridarii, et in *puncto iuris* perpendendum est, quinam ex his attendi debeat pro determinanda iurisdictione parochiali. Et quia iuxta regulam 42um Iuris n. 6: «Accessorium naturam sequi congruit principalis», cum ad parochi iurisdictionem quod attinet, domus *aditus* videatur *principalis* et viridarii *accessorius*, hinc attendendus videtur, ad rem nostram, *aditus domus*.

Cui assertioni acriter obsistit appellans qui advertit, non posse dici hortos aut viridaria villulas circumdantia esse *accessoria*; haec enim videntur eidem actori in villulis partem integrantes seu principalem efficere; siquidem constituunt *quid unum* cum domo in villula existente ita ut desit villulae conceptus si hortuli aut viridaria a domibus separentur; proinde haec parva viridaria in villulis aequiparanda sunt atriis ac vestibulis domorum. Et haec sane visa est Dominis potissima

ratio quae adducitur ad evincendam intentionem appellantis, et quae nacta est animum ancipitem et haerentem facere dum deliberatur de acceptanda vel reiicienda intentionem appellantis; nihilo secius, omnibus perpensis, Domini censuerunt non recedendum esse a regula quae tenet, in themate et in similibus casibus *domum* considerandam esse uti *principalem*, et *aditus domus* etiam in villulis, attendendum esse pro determinando parocho competente Ad rem Domini hisce rationibus moti sunt.

1.º Cum agatur de applicandis certis iuris regulis nonnullis rerum novis adiunctis, deflectendum est quo minus fieri potest ab eisdem regulis receptis, ne hae penitus subvertantur et ne instituta canonica magis quam evoluta et explicata per iurisprudentiam ad novos casus, videantur subversa et funditus immutata; ut advertitur *in decis. 273, n. 21, Part. 15 decis. 388, n. 1. Part. 1, inter rec.*

2.º Quamvis hodie in moribus sit, uti antea non erat, villulas extruere in populosis urbibus, tamen omni aetate, sive rure sive in agro suburbano extructae sunt parvae villae parvis viridariis seu hortulis instructae; at in determinando parocho proprio semper applicata est regula ut attenderetur tantummodo *aditus domus*. Et hoc, ea de ratione, quia viridarium seu hortulus comparatur ad reddendam domum amoeniorem et salubriorem, seu consideratur, suapte natura, uti *accessorium*. Unde *in l. praedii. §. 5, ff. de legato (3)* ubi quaeritur an in legato domus comprehendatur etiam hortus domui adnexus, respondetur: *si hortum domus causa comparavit (dominus) ut amoeniorem domum ac salubriorem possideret, aditumque in eam per domum habuit et aedium hortum additamentum fuit, domus legato continetur*. Hortus autem consideratur aedium *additamentum* seu *accessorium* quia domum reddit *amoeniorem* et *salubriorem* et quia dominus per domum in hortum aditum habebat. Idem perpenditur *in decis. 432, part. 4, tom. 2, Recent.* ubi *n. 4* asseritur: «sub concessione domus veniunt hortus et alia similia si ad ea pateat aditus per domum» item *in decis. 77, n. 1, part. 10, Recent.* Neque obs-

«tat quod aliquando domus non sit res principalis in fundo
 «sed accessoria, quasi fundi instrumentum, uti in coloniis,
 «prouti censuit H. S. O. in *decis. 5, part. 6*, ubi *n. 2* decla-
 «ratur:—domus rusticales sunt pars fundi et fundi accessiones
 «censentur, non secus ac arbores existentes in fundo» ietiam
 in *decis. 1, part. 17, n. 13, decis. 457, part. 2, n. 3* inter
recent. Sane ex fine specificatur obiectum, et viridarium
aedium est additamentum si comparatum sit ad reddendam
 amoeniorem et salubriorem domum, ut citata lege *praedii.*

3.º Praeterea incongruum visum est Dominis, attendere
 magis aditum *viridarii* seu horti quam *domus* quia parochus
 exercet directe suam iurisdictionem in domuum habitantes,
 quare cavetur in Conc. Trid. *sess. 24, cap. 13*: «Mandat
 «sancta synodus episcopis pro tutiori animarum eis com-
 «missarum salute ut, distincto populo in certas propriasque
 «parochias, unicuique suum perpetuum peculiaremque paro-
 «chum assignent». Unde et Aloysius Ricci et Barbosa, et
 Reiff. in *citatis locis* loquuntur de habitante in confinio dua-
 «rum parochiarum qui fit parochianis illius in qua domus
 «aditum habet, etc.

Neque adverterunt Domini, horti seu viridarii aditus ae-
 quiparari posse *atriis* seu *vestibulis* domorum, quia iurispru-
 dentia determinavit, non quemcumque *aditum domus* atten-
 dendum esse sed *principalem*; seu illum (ut legitur in folio
 causae Neapolitanae diei 26 Iulii 1873) «qui cum originario
 «et architectonico prospectu aedificii concordat». Et hoc
 iure merito receptum fuit, quia cum fines parochiarum *certi,*
stabiles, perpetui, immutabiles esse debeant, exinde ad eos
 signandos et determinandos assumi debent eae res seu ob-
 iecta stabilitatem per se praeseferentia. Notat Pirhing, *loc.*
cit. in dioecesisibus vero et parochiis distinguendis solent de-
 «signari montes, flumina, paludes qui tamen proprie non
 «sunt limites sed potius signa limitis seu adhaerentia limiti
 «dicuntur». In domo autem qui sit in confinio duarum paro-
 chiarum assumptum est signum stabile ad fines parochiales
 determinandos, seu attenditur aditus domus idemque princi-

palis et externus pro architectura eiusdem domus. Nihil vero officit quod aditus domus externus muniatur clathris; hi enim aditum domus muniunt vel ornant sed non immutant. Ex adverso in villulis, *aditus viridarii* ut plurimum non respondet architecturae domus sed magis commoditati ingredientium et potissimum arbitrio heri et proinde nullam praesertim stabilitatem, non eam certe iure requisitam. Neque hodie habetur certus typus villulae sed aedificantur in propemodum infinitas formas, et villula circumscribitur vel cancellis vel saepe, vel tantum parvo viridario aut prato circumdatur nec cancellis nec fossis nec vallis circumscripto, ut fit passim in magnis urbibus Americae Septentrionalis: tunc in viridario seu prato tantum signatur semita, quae conducit commodius ad domus aditum.

Praeterae animadversum est, hodie, etiam haec Romae, magnae excitantur fabricae quae hortulis seu viridariis exornantur, quarum pars singulis inquilinis utenda fruenda conceditur, tamen viridarii ingressus externus (ut plurimum duplex et aequalis) est omnibus inquilinis communis, dum aedificium, quod saepe peramplum est, diversos habet aditus partim prospicientes ad hortos, partim ad viam publicam.

Nec advertere praetermiserunt Patres quod si admittatur principium, attendi in villulis *aditus viridarii* seu *hortuli* non *aditus* domus, rationem amplius non adesset cur eadem regula non applicetur villis suburbanis aut etiam urbanis quae solent amplos hortos habere, uti villae Burghesianae aut Pamphyliae in Urbe. Sane plus et minus, parvum et magnum non mutant speciem. Sed quando horti, in villis praesertim suburbanis, tantam habent latitudinem, praeterquam quod omnino incongrua et inaudita est eiusmodi dictae regulae applicatio, quibusnam incommodis si applicaretur, viam non aperiret? Neque fas est unam regulam villulis urbanis, aliam villulis aut villis suburbanis applicare, aut etiam ipsis praediis rusticis aut coloniis domo instructis, cum non sit consentaneum in re tam gravi quae respicit fines parochiarum tam severe tan religiose conservandos a mutationibus immunes,

adoptare regulam qua fines aut determinantur aut in dubio declarantur, non constantem et stabilem sed variam innixam variae seu arbitrariae aestimationi cuiusdam extrinsecae rerum conditionis.

Neque visum est Dominis inde sequi incommoda quibus iam occursum non sit per ius commune. Nam obiectum est inconveniens, quod nempe parochi hac ratione adigantur transire per alienum territorium. Verum quoad *publicas* vias sufficiat recolere, parochos iure gaudere, pro exercitio quoque sui ministerii suorumque iurium, transeundi per publicas vias in alienis territoriis parochialibus, prouti tenuit constans iuris prudentia S. Congregationis Concilii et EE. et RR. praesertim in una Placentina 24 Nov. 1713, quam refert Ferraris, *Bib. Can. Verb. Parochus, art 3 n. 36*. Idem firmatum fuit in citata Bononien. 12 Decembris 1874. Et haec *de publicis viis*. De illa semita vero per quam in villis acceditur ad domum, quaestio esse non potest quia viridarium seu hortus ceu aedium additamentum, sequitur domum, uti accessorium sequitur principale, et hinc subiiciter iurisdictioni illius parochi cui domus pertinet, cuique pertinerent casae lignae vel ex lapidibus extractae quas pro habitatione custodis seu ianitoris fingit appellans. — Ad rem iuvet etiam recolere *Instructionem 89*, Benedicti XIV quam, dum esset Archiepiscopus Bononien., dedit pro resolvendis nonnullis practicis difficultatibus quoad accessus parochorum ad domus sibi pertinentes per vias quoque privatas.

Incommodum vero quod memoratur in themate, quia domus in eodem situ moenium extractae aditum habere possunt vel extra vel intra lineam olim signatam a moenibus et hinc diversis paroeciis pertinere, cum ad omnes pateat accessus per eandem viam—vulgo *di circonvallazione*—istud incommodum habet iam remedium in iure comparatum per facultates Episcopis concessas, adhibitis certis solemnitatibus, etiam invitis rectoribus, parochias dismembrandi seu easdem novis finis circumscribendi, quoties id expostulent mutata viarum publicarum seu territorii parochialis conditiones, ex capite

Ad Audientiam de eccles. aedis, atque ex Tridentino Concilio sess. 21, cap. 4, et sess. 24, cap. 3, de ref.

Hac ratione, animadverterunt Patres, firma perseverat regula, *aditum domus principalem normam dare iurisdictionis*, sive sit parva domus seu villula amoeno et salubri viridario circumdata, sive amplum et celebre castrum turribus munitum, aut monasterium cui ecclesia addicta sit. Quae norma nedum firma perseverat sed recognoscitur alligata cuidam stabili et certae conditioni seu ipsi structurae architectonicae domus et ita respondet suo fini seu apte inservit ad conservandam stabilitatem quam fines parochiales habere debent. Quod si contingat in structura domus fieri mutationem et mutari aditum, nihilominus fines iam signati per applicationem dictae regulae non exinde mutantur, uti sapientissime decisum et a S. Congr. Conc. in cit. Bononien, 12 Decemb, 1874; siquidem privatis non licet, non fas est, pro suo lubitu, mutare fines parochiarum.

Quibus omnibus mature perpensis et consideratis, Christi nomine invocato, Nos infrascripti Auditores de turno, pro Tribunali sedentes, et solum Deum prae oculis habentes ad propositum dubium respondemus: «*Negative ad primam partem, Affirmative ad secundam partem*» seu Archiepiscopalis Decretum ratum habemus et confirmamus; et ita decernimus, declaramus et definitive sententiamus; statuimus autem expensas iudiciales haberi inter partes compensatas.

Ita pronunciamus, mandantes locorum Ordinariis et ministris Tribunalium, ad quos spectat, ut executioni mandent hanc nostram definitivam sententiam et adversus reluctantes procedant ad normam ss. canonum et praesertim *cap. 3, sess. XXV, de Reform. Conc. Tridentini*, iis adhibitis executivis et coercitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis extitura sint.

Romae die 21 Iulii 1911.

L. ✠ S.

Michaël Lega, *Decanus Ponens.*

Guilelmus Sebastianelli.

Iosephus Alberti.

Sac. Tancredus Tani, *Notarius.*